

МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН
за изменување и дополнување на Законот за безбедност и здравје при работа

Скопје, септември 2014 година

ВОВЕД:

ИОЦЕНКА НА СОСТОЈБИТЕ ВО ОБЛАСТА ШТО ТРЕБА ДА СЕ УРЕДИ СО ЗАКОНОТ И ПРИЧИНИ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Со Законот за безбедност и здравје при работа (“Службен весник на Република Македонија” бр. 92/07, 136/11, 23/13, 25/13 и 164/13), се уредуваат мерките за безбедност и здравје при работа, обврските на работодавачот и правата и обврските на вработените од областа на безбедноста и здравјето при работа, како и превентивните мерки против професионалните ризици, отстранувањето на ризичните фактори за несреќа, информирање, консултирање, обука на работниците и нивните претставници и нивно учество во планирањето и преземањето на мерки за безбедност и здравје при работа.

Од реализација на проектот “Учиме од бизнис заедницата” произлезе потребата од соодветно регулирање на прашањето за безбедност и здравје при работа во рудниците за време на практична работа на ученици и студенти. Преку законското регулирање на оваа материја ќе се овозможи обука на учениците и студентите за безбедност и здравје при работа пред започнување со практичната работа, а работодавачот ќе има обврска да обезбеди услови за безбедно и сигурно извршување на практичната работа. Со ова мерка ќе се обезбедат обучени работници кои непречено по завршување на практичната работа ќе се вклучат во работниот процес во рудниците.

Наведените причини ја наметнаа потребата од донесување на овој закон.

II. ЦЕЛИ, НАЧЕЛА И ОСНОВНИ РЕШЕНИЈА

Законот се заснова на истите начела на кои се заснова основниот текст на Законот за безбедност и здравје при работа.

Законот ги содржи и основните решенија на измените и дополнувањата кои се содржани во Предлог на Законот.

III. ОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОНОТ ВРЗ БУЏЕТОТ И ДРУГИТЕ ЈАВНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Спроведувањето на овој закон не предизвикува финансиски последици врз Буџетот на Република Македонија и другите јавни финансиски средства.

IV. ОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ, НАЧИНОТ НА НИВНО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ, ПОДАТОЦИ ЗА ТОА ДАЛИ СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ ПОВЛЕКУВА МАТЕРИЈАЛНИ ОБВРСКИ ЗА ОДДЕЛНИ СУБЈЕКТИ

За спроведување на овој закон, не се потребни дополнителни финансиски средства од Буџетот на Република Македонија.

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН

за изменување и дополнување на Законот за безбедност и здравје при работа

Член 1

Во Законот за безбедност и здравје при работа (“Службен весник на Република Македонија” бр. 92/07, 136/11, 23/13, 25/13 и 164/13) во членот 11, по ставот (1) се додава нов став (2) кој гласи:

(2) При изготвувањето на изјавата за безбедност, работодавачот е должен да обезбеди мислење од синдикатот.

Ставовите (2), (3), (4) и (5) стануваат ставови (3), (4), (5) и (6).

Член 2

Во член 12 став (2) зборовите „свој претставник,, се заменуваат со зборовите: „претседателот на синдикалната организација, односно синдикалниот претставник на мнозинскиот синдикат и претставникот на работниците за безбедност и здравје при работа,,.

Член 3

Во член 13 зборовите „и нивните претставници,, се заменуваат со зборовите: „претседателот на синдикалната организација, односно синдикалниот претставник на мнозинскиот синдикат и претставникот на работниците за безбедност и здравје при работа,,.

Член 4

Во член 26 во ставот (1) зборовите „нивните претставници,, се заменуваат со зборовите: „претседателот на синдикалната организација, односно синдикалниот претставник на мнозинскиот синдикат, претставникот на работниците за безбедност и здравје при работа и претставникот за информирање и консултирање,,.

Член 5

Во член 27 во ставот (1) зборовите „или на нивните претставници,, се заменуваат со зборовите: „претседателот на синдикалната организација, односно синдикалниот претставник на мнозинскиот синдикат и претставникот на работниците за безбедност и здравје при работа,,.

Во ставот (2) зборот „претставниците,, се заменува со зборовите: „претседателот на синдикалната организација, односно синдикалниот претставник на мнозинскиот синдикат и претставникот на работниците за безбедност и здравје при работа,,.

Член 6

Во член 30 ставот (1) се менува и гласи:

„(1)Претседателот на синдикалната организација, односно синдикалниот претставник на мнозинскиот синдикат и претставникот на работниците за безбедност и здравје при работа имаат право:“

Во ставот (1), алинеа 1 по запирката се додаваат зборовите „најмалку два пати годишно, а по потреба и повеќе пати во годината,“

Во ставот (1) во алинеа 3 сврзникот “и” се заменува со запирка

Во ставот (1) по алинеја 4 точката се заменува со сврзникот “и”

По алинеата 4 се додава нова алинеа 5 која гласи:

„-задолжително писмено да бидат известени од страна на работодавачот, веднаш, а најдоцна во рок од 48 часа од настанот, за смртен случај, колективна несреќа и повреда при работа која предизвикува временна неспособност за работа во траење повеќе од три работни дена, како и за секоја појава која преставува непосредна опасност и ја загрозува безбедноста на вработените при работа.,,

Член 7

Во член 36 во ставот 1 по зборот „трудот,, се додаваат зборовите: „и претседателот на синдикалната организација, односно синдикалниот претставник на мнозинскиот синдикат, претставникот на вработените за безбедност и здравје при работа и претставникот за информирање и консултирање,,.

Член 8

По глава IV. се додава нова глава IV. – а и два нови члена 42-а и 42-б кои гласат:

“IV.- а ЗАШТИТА НА УЧЕНИЦИ И СТУДЕНТИ ЗА ВРЕМЕ НА ПРАКТИЧНА РАБОТА ВО РУДНИЦИ

Член 42-а

(1)Право на безбедност и здравје при работа согласно одредбите од овој закон имаат ученици и студенти кога се наоѓаат на практична работа во рудниците.

(2) Работодавачот е должен пред започнување со практична работа учениците и студентите во рудниците да ги запознае со мерките за здравје и безбедност при работа.

(3) Работодавачот е должен да обезбеди лична заштитна опрема и обука за учениците и студентите за време на извршување на практичната работа.

Член 42-б

(1) Извршувањето на практичната работа може да започне само по претходно одобрение од одговорното лице кај работодавачот за завршена обука за на учениците и студентите на практична работа. Пред секое започнување на практична работа учениците и студентите ќе потпишат изјава дека се запознаени со мерките за безбедност и здравје при работа.

(2) Работодавачот е должен на учениците и студентите да им обезбеди лична заштитна опрема и да ги обучи за користење на истата.

(3) За време на практичната работа работодавачот и организаторот на практичната работа назначуваат по едно одговорно лице кое ќе присуствува за време на изведувањето на практичната работа.

(4) Работодавачот во соработка со организаторот на практичната работа треба да изготват план за работните места кои се безбедни за извршување на практичната работа за учениците и студентите. “

Член 9

Во член 58 во ставот (1) во алинеја 13 сврзникот “и” се заменува со точка и записка.

По алинеја 14 се додаваат четири нови алинеи кои гласат:

“ - не ги запознае учениците и студентите со мерките за безбедност и здравје при работа пред започнување со практичната работа во рудниците (член 42-а став (2));

- не обезбеди лична заштитна опрема и обука за учениците и студентите за време на извршување на практичната работа во рудниците (член 42-а став (3));

- изведува практична работа без потпишана изјава од учениците и студентите дека се запознаени со мерките за безбедност и здравје при работа (член 42-б став (1)) и

- не обезбеди заштитна опрема за учениците и студентите и користење на истата (член 42-б став (2)).”

Член 10

Се овластува Законодавно правната комисија при Собранието на Република Македонија да утврди пречистен текст на Законот за за безбедност и здравје при работа.

Член 11

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОГ НА ЗАКОНОТ

I. ОБЈАСНУВАЊЕ НА СОДРЖИНАТА НА ОДРЕДБИТЕ НА ПРЕДЛОГ НА ЗАКОНОТ

Со членовите 1 се дополнува постојниот член 11 и се уредува дека при изготвувањето на изјавата за безбедност, работодавачот е должен да обезбеди мислење од синдикатот. Имено, правната рамка за уредување на прашањата од областа на безбедноста и здравјето при работа на работниците во Република Македонија покрај Законот за безбедност и здравје при работа, ја сочинуваат и Конвенцијата С 155 за безбедност и здравје при работа, Конвенција за промотивна рамка за безбедност и здравје при работа, основната рамковна директива 391, како и други европски директиви кои ја регулираат оваа област. Меѓународните документи од оваа област упатуваат на потребата од создавање на национални политики, системи и програми за безбедност и здравје при работа во чие креирање, унапредување и спроведување учествуваат и социјалните партнери, репрезентативните организации на синдикатите и работодавачите.

Со членовите 2, 3, 4, 5, 6 и 7 се врши дополнување на постојниот текст со доуредување на улогата на претседателот на синдикалната организација, односно синдикалниот претставник на мнозинскиот синдикат, претставникот на вработените за безбедност и здравје при работа и претставникот за информирање и консултирање. Дополнувањата се во насока на допрецизирање и унапредување на содржината на овие одредби. Со законските измени улогата на претседателот на синдикалната организација, односно синдикалниот претставник на мнозинскиот синдикат, претставникот на работниците за безбедност и здравје при работа и претставникот за информирање и консултирање нема да биде само формална, туку истите ќе имаат реални и прецизно дефинирани задачи да делуваат во насока на создавање на здрави и безбедни услови за работа во работните средини по теркот на европските и светските примери.

Со членот 8 се превидува нов член со кој се уредува заштита за учениците и студентите за време на практична работа во рудниците. Во овој случај работодавачот е должен да ги запознае учениците и студентите со мерките за безбедност и здравје при работа и да им обезбеди лична заштита опрема и обука за извршување на практичната работа.

Со новиот член 42-б се уредува дека извршувањето на практичната работа може да започне по завршена обука на учениците и студентите и издадено одобрение од одговорното лице кај работодавачот. Работодавачот е должен да назначи одговорно лице за вршење на практичната работа и во соработка со организаторот да изготват план за работните места кои се безбедни за извршување на практичната работа за учениците и студентите

Со членот 9 се воведуваат глоби за прекршок на работодавачот кога нема да ги обезбеди условите за безбедност и здравје при работа за одвивање на практична работа во рудници.

II. МЕЃУСЕБНА ПОВРЗАНОСТ НА РЕШЕНИЈАТА СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ОДРЕДБИ

Предложените измени и дополнувања се меѓусебно поврзани со одредбите од Законот за безбедност и здравје при работа.

III. ПОСЛЕДИЦИ ШТО ЌЕ ПРОИЗЛЕЗАТ ОД ПРЕДЛОЖЕНИТЕ РЕШЕНИЈА

Со предложените решенија ќе се уреди заштитата на учениците и студентите за време на извршување на практична работа во рудници.

Текст на одредбите од Законот кои се менуваат и дополнуваат

Член 11

(1) Секој работодавач мора да изготви и спроведе изјава за безбедност за секое работно место, прецизирајќи го начинот, како и мерките кои треба да се преземат.

(2) Ако се променат условите или се појави нова опасност на работното место и во работната средина за која претходно е изготвена изјава, работодавачот мора да направи нова изјава за безбедност.

(3) Изјавата за безбедност се заснова врз идентификација на опасноста и процена на ризиците по безбедноста и здравјето на работното место и во работната средина на која се однесува изјавата за безбедност.

(4) Изјавата за безбедност на работното место се изготвува на македонски јазик и неговото кирилско писмо и на друг јазик којшто е службен јазик на подрачјето на општината.

(5) Начинот на изготвување на изјава за безбедност, нејзината содржина, како и податоците врз кои треба да се заснова процената на ризикот, ги пропишува со правилник министерот надлежен за работите од областа на трудот во согласност со министерот надлежен за работите од областа на здравството.

Член 12

(1) Работодавачот ја организира безбедноста и здравјето при работа во зависност од технолошкиот процес, со примена на научно-стручни методи и во согласност со современите достигнувања, при што стручните работи на безбедност ќе ги врши работник со стручна подготовка за безбедност при работа или друга стручна подготовка адекватна на технолошкиот

процес на работодавачот, или ќе користи надворешни услуги од овластени правни или физички лица.

(2) Работодавачот е должен со колективен договор да го обезбеди остварувањето на правото на вработените непосредно или преку свој претставник, да учествуваат во утврдувањето на недостатоците и во подобрувањето на условите за работа и на работната средина кај работодавачот, при што ќе бидат вклучени сите активности на претпријатието или установата и на сите нивоа на организацијата.

Член 13

Работодавачот е должен при планирање, набавка на работна опрема и воведување на нова технологија, да се консултира и соработува со вработените и нивните претставници во однос на последиците и опасностите кои произлегуваат од изборот на работната опрема, заради нивното влијание по безбедноста и здравјето при работа, работните услови и работната околина.

Член 26

(1) Работодавачот е должен да ги информира вработените и нивните претставници за секој вид на ризик за сите работни места, за безбедносните мерки потребни за контрола на ризиците и елиминирање на штетните последици, како и информации за вработените со посебни одговорности за прва помош, заштита од пожари и евакуација. Работодавачот мора да ги информира и вработените со договор за вработување на определено време, младите вработени, повозрасните вработени во согласност со Законот за работните односи и оние со намалена работна способност за резултатите од процената на ризиците и за мерките преземени од страна на работодавачот, заради обезбедување на нивната безбедност и здравје при работа.

(2) Работодавачот кој ги користи вработените на друг работодавач врз основа на договор, мора да им ги обезбеди сите инструкции, информации за ризиците по безбедноста и здравјето при работа, како и информации за вработените со посебни одговорности за прва помош, заштита од пожар и евакуација на вработените.

(3) Во согласност со посебните прописи, работодавачот мора да истакне на работното место и на средствата за работа, посебни предупредувања и знаци за опасност, како и упатства за безбедност и здравје при работа.

Член 27

(1) Работодавачот мора да им дозволи на вработените или на нивните претставници да учествуваат во дискусијата за сите прашања кои се однесуваат на безбедноста и здравјето при работа во согласност со овој закон и други прописи кои се донесуваат за безбедноста и здравјето при работа.

(2) На вработените и на претставниците мора да им се презентира изјавата за безбедност, наведена во членот 3 alineја 10 од овој закон, извештајот за безбедност при работа и спроведените мерки за безбедност и евиденција наведена во членот 37 од овој закон.

(3) Синдикалната организација или собирот на вработените мора да се консултира за сите мерки кои можат да влијаат врз безбедноста и здравјето при работа, за назначувањето на стручното лице или овластеното правно или физичко лице за безбедност, за именување на овластена здравствена установа, за изјавата за безбедност, планирањето и организација на обуките и за информирањето на вработените.

Член 30

(1) Претставникот на вработените има право:

- да ги обиколи работните места поради согледување на состојбата во врска со безбедноста при работа,
 - да побара од работодавачот да преземе соодветни мерки и во таа насока да поднесува предлози со цел да се намалат опасностите за вработените и/или да се отстранат изворите на опасностите,
 - да ја извести инспекцијата на трудот за нејзино посредување, да присуствува, да ги даде своите согледувања и да има увид во записникот составен од страна на инспекторот и
 - да побара од работодавачот информации и да има пристап до изјавите за проценка за безбедноста и извештаите што се обврска на работодавачот и други документи во врска со планирањето и уредувањето на безбедноста и здравјето при работа.
- (2) Работодавачот мора на претставникот да му овозможи непречено вршење на неговата функција, преку обезбедување на соодветно време и потребни средства без намалување на платата, при што не смее да го стават во неповолна состојба поради неговите активности.

Член 36

(1) Работодавачот е должен веднаш, а најдоцна во рок од 48 часа по настанот, писмено да го извести органот на државната управа надлежен за работите на инспекцијата на трудот за:

- секој смртен случај,
- колективна несреќа и повредите при работа кои предизвикуваат времена неспособност за работа повеќе од три работни дена и
- секоја појава која претставува непосредна опасност и ја загрозува безбедноста на вработените при работа.

(2) Известувањето на работодавачот од ставот (1) на овој член покрај општите податоци содржи и краток опис на настанот и неговите последици.

Член 58

Прекршоци од III категорија

- (1) Глоба во износ од 5.000 до 8.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на правното лице, ако:
- не изготви и не спроведе изјава за безбедност во писмена форма, или таа не е изготвена според прописот од членот 11 на овој закон (член 11 ставови (1) и (4)),
 - дозволил пристап на вработени лица на работни места кои се изложени на сериозни и специфични опасности, а не добиле посебни упатства за работа (член 14),
 - не обезбеди обука на вработените за безбедно извршување на работите (член 31),
 - не обезбеди лична заштитна опрема за вработените како и нејзина употреба (член 17 алинеја 6),
 - не изврши повремени прегледи и испитувања на работната средина и опрема (член 17 алинеја 7),
 - не изврши здравствени прегледи на вработените (член 22),
 - не изврши здравствени прегледи на вработените според видот, начинот, обемот и ценовникот согласно со членот 22 став (2) на овој закон,
 - не организира и обезбеди давање прва помош на вработени во случај на повреда при работа (член 24 став (5)),
 - на секој вработен не му обезбеди соодветна обука за безбедност и здравје при работа преку теоретска и практична обука, за случај на вработување, преместување на ново работно место, воведување на нова технологија или средства за работа како и при измена на работниот процес (член 31 став (1)),
 - средствата за работа не ги одржува во исправна состојба преку повремени прегледи и

испитувања во рокови утврдени со актот што тој го донесува, односно според упатствата на производителот, техничките прописи и стандарди (член 33 став (1)),

- стави во употреба опрема за работа која не е испитана за безбедно работење (член 33 став (3)),
- не постапи по решението на инспекторот за труд и во определен рок не ги отстрани утврдените неправилности и недостатоци (член 49 став 3),
- во работните и помошните простории не изврши испитување на хемиските, биолошките, физичките штетности, микроклимата и осветленоста (член 34) и
- во рок од 48 часа не го извести државниот орган надлежен за работите на инспекцијата на трудот за секој смртен случај, колективна несреќа, временна неспособност за работа повеќе од три дена, како и за секоја појава која претставува непосредна опасност и ја загрозува безбедноста на вработените при работа (член 36).

(2) Глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 4.000 до 5.000 евра во денарска противвредност, ќе му се изрече на работодавач - физичко лице за прекршокот од ставот (1) на овој член.

(4) Надлежен орган за водење на прекршочна постапка и изрекување на прекршочните санкции од ставовите (1), (2) и (3) на овој член е надлежниот суд.